

شهروند خبرنگار

واژه شهروندخبرنگار به افرادی گفته می شود که به صورت خودجوش و تنها با یک تلفن همراه به کار خبرنگاری آماتوری می پردازند تولید فیلم و عکس به همراه گزارش صوتی یا نوشتاری ، کاری حرفه ای محسوب می شد که در دهه ۸۰ و ۹۰ میلادی از حرفه های بسیار پردرآمد در کشورهای غربی به شمار می رفت ، البته به اقتضای نوع تولید محتوا ، می توانست بسیار طاقت فرسا و طولانی مدت باشد مانند تولید فیلم های مستند از کشورهای دور دست به مدت چندین سال ، و هدایت و تامین مالی آن نیز به عهده شبکه های بزرگ

خبری بود.

اما با توسعه و فراگیر شدن اینترنت و شبکه های مجازی این حرفه عمومیت یافت و در دسترس همگان قرار گرفت. هم اکنون بزرگترین شبکه های خبری دنیا ، ترجیحا از گزارش ها و تولیدات شهروندخبرنگار استفاده می کنند تا خبرنگاران حرفه ای.

اما این تولیدات غیر حرفه ای شهروند خبرنگار ، از خطرات و آسیب های اجتماعی ، سیاسی ؛ فرهنگی در امان نیستند، و در این زمینه هنوز گفتمانی علمی از سوی پیشکسوتان دیده نمی شود . مثلا مسأله راستی آزمایی در خبررسانی ها بسیار اهمیت یافته است و هر شهروندخبرنگاری باید از آن آگاه باشد... در این مقاله سعی خواهیم کرد که در حد و توان خود به نکته هایی اشاره کنیم که در مسیر حرکت و اقدامات یک شهروند خبرنگار ، بسیار سودمند خواهد بود . در نظر اول ممکن است این نکته ها ابتدایی یا بی ربط به نظر برسند ولی همین ناگفته های به ظاهر بی ارزش ، حاصل سالها تجربه پیشکسوتان است :

۱- اولین برگ برنده یک شهروند خبرنگار، حضور داشتن اوست. در زمینه تولید فیلم یا عکس ، مهم ترین عامل حضور عکاس در میدان است. شما اگر بزرگترین هنرمند تصویرگرای معاصر باشید ولی در منطقه مورد نظر حضور نداشته باشید ، هنرتان هیچ ارزشی ندارد. این عامل خود به چند عامل دیگر بستگی دارد: مثلا سحرخیز بودن، اطلاع داشتن کامل از موقعیت جغرافیایی، داشتن قدی بلند، پرتوان بودن ، چالاک بودن در سریع و به موقع رسیدن به میدان . باید خاطرنشان کرد که جامعه دیگر به هنرمندی با دید هنرمندانه و با تکنیک بالا احتیاجی ندارد، بلکه به

کسی نیاز است که در محل رویداد حاضر باشد و ابتدا به ساکن بتواند یک گزارش در حد توان خود تهیه کند. ۲- شهروندخبرنگار باید سطح معلومات جامعه شناسی ، علوم سیاسی ، و فرهنگ خود را ارتقا دهد اگر در رابطه با پدیده یا رویدادی که از آن خبر تهیه می کند ، اطلاعی نداشته باشد، مانند جستجوی چیزی در تاریکی است .

۳- متأسفانه مردم به کسی که زیاد حرف می زند اعتماد و علاقه بیشتری نشان می دهند تا کسی که ساکت است ، بنابراین پیشنهاد ما این است که در همه جا روابط عمومی خوبی با مردم داشته باشد. ۴- به حریم انسان ها بخصوص روستائیان احترام بگذارد ، به عبارتی مردم دار باشد. در برخورد با نیروهای امنیتی یا انتظامی ، کله شق نباشد و از دستورات آنها پیروی کند.

۵- اگر به منطقه مورد نظر احاطه و آگاهی ندارد ، باید جغرافیا و راه های دسترسی به آن را پرس و جو کند. همیشه مکان هایی ویژه و یا جایی که ارتفاع بیشتری دارد مناسب استقرار عکاس است. در طول مسیری که به منطقه هدف و مورد نظر ختم می شود ، مکان ها و موضوعاتی وجود دارند که در آینده مطرح خواهند شد. بنا براین بهتر است آنها را شناسایی کند و در صورت داشتن وقت اضافه به آنها نظری داشته باشد. ۶- تیپ و ظاهر شهروندخبرنگار باید بسیار معمولی باشد. یک خبرنگار حرفه ای مانند سایه در میان مردم تردد می کند و هیچ کس متوجه حضور او نمی شود. اما متأسفانه در سال های اخیر شاهد برخی عکاس نماها بودیم که با تجهیزات بسیار و موهای غیر متعارف ، بیشتر ظاهر خود را معرفی کردند تا تولیدات خبری و رسانه ای خود را.

۷- اکثر تلفن های همراه حداقل امکانات مورد احتیاج برای تهیه عکس و فیلم را دارا هستند و هرکسی می تواند از

آنها بهره گیرد. دغدغه کیفیت بهتر با خرید تجهیزات بیشتر، معمولا موجب سردرگمی و ازدست دادن سوژه های مهم است. شکار یک لحظه ناب و تکرار نشدنی بسیار ارزشمند تر از داشتن کیفیت خوب تصویری است. به عبارتی دیگر تجربه نشان داده که اغلب اتفاقات نادر و صحنه های خاص به قدری سریع اتفاق می افتد که شما نمی توانید با تجهیزات اضافی و دست و پا گیر آن را ثبت کنید.

۷- افسوس سوژه های ازدست رفته را نخورید. کنکاش در حرکت ها و فرم هایی که در آینده احتمال وقوع دارند ، واجب تر است.

در هنرهای تصویری فرم بر همه ارکان تصویر غالب است. به عبارتی با ثبت فرمی زیبا که به صورت تصادفی در مواجهه شدن با رویدادها شکل می گیرد ، محتوا نیز خلق خواهد شد، بنابر این احتمال اینکه سوژه ای به مراتب بهتر از قبل در مقابل شما محیا شود ، بسیار است . و در مقابل این قضیه احتمال اینکه دوباره از آن غافل شوید نیز وجود دارد.

۸- همیشه تصویری که می خواهید وجود خارجی داشته باشد ، امری ناممکن است. به عبارتی دیگر حقایق و رویدادها همیشه باب میل شما نیستند ، حقیقت الزاما اخلاقی نیست. شهروند خبرنگار باید آمادگی مواجهه شدن با هر پدیده ای را داشته باشد.

۸- انگیزه شهروند خبرنگار معمولا به خاطر پیشرفت هنر خود ، یا جایزه گرفتن نیست. بلکه به خاطر کمک به بهبود جامعه خود و به انجام رساندن رسالت خود است.

۱۰- یکی از مراحل انتخاب تولیدات رسانه ای در خبرگزاری ها و مطبوعات ، راستی آزمایی و صحت محتوای فیلم یا عکس است. شهروند خبرنگار باید بداند که احتمالا تنها کسی نیست که رویدادی را ثبت کرده است بنا بر این در تحلیل صحت محتوای فیلم یا عکس ، آن را با دیگر تولیدات به دست آمده مقایسه خواهند کرد و در صورت نادرست بودن یا تحریف شدن ، نه تنها مورد استفاده قرار نخواهد گرفت ، بلکه سابقه او به خطر خواهد افتاد.

بیشترین مزیت شهروند خبرنگار ، در بطن حادثه بودن است. اوجزعی جداناپذیر از رویداد در منطقه مورد نظر محسوب می شود. بنابراین ، این مزیت را نباید با تحریف و دستکاری خود خواسته از دست بدهد.

امید داریم این مطالب مورد استفاده قرارگیرد ، در صورت استقبال شما شهروندان عزیز مطالب دیگری در خصوص رسانه و مباحث میان رشته ای مانند روانشناسی ، اقتصاد ، سیاست در رسانه ،

ارائه خواهد شد.